

Finansdepartementet

Vår dato 17.09.2015

Deres dato 18.06.2015

Vår referanse

Deres referanse 12/388 SL HWH/KR

Høringsuttalelse fra Sjømat Norge til Finansdepartementets forslag om endring i reglene om eiendomsskatt vedrørende arbeidsmaskiner mv. og verk og bruk

Innledning

I høringsnotatet av 18. juni 2015 legger departementet fram to alternative forslag. Alternativ 1 innebærer at produksjonsutstyr og – installasjoner skal fritas for eiendomsskatt, mens alternativ 2 ikke bare fritar slikt utstyr, men også innebærer at verk og bruk opphører som egen kategori med den følge at slike eiendommer eiendomsbeskattes som alminnelig nærings eiendom. Høringsfristen er 18. september 2015.

Sammendrag

- Sjømat Norge støtter i prinsippet den forenkling og forbedring som det er lagt opp til i høringsnotatet;
- Forslaget burde både for alternativ 1 og 2 utvides slik at heller ikke produksjonsutstyr og – installasjoner i oppdrettsanlegg skal inngå i grunnlaget for eiendomsskatt;
- Flytende oppdrettsanlegg har i loven vært likestilt med verk og bruk, og dersom dette fjernes fra skattegrunnlaget bør det samme gjelde slike oppdrettsanlegg. Et flytende oppdrettsanlegg består av produksjonsutstyr- og installasjoner uten permanent tilknytting til fast eiendom, og det vil oppstå en ubegrunnet skjevhet i systemet dersom slikt produksjonsutstyr- og installasjoner skal være unntatt i lovens § 4 annet ledd, mens det inngår i lovens § 4 tredje ledd som del av oppdrettsanlegget.
- Det fremstår uansett som kunstig å likestille så ulikeartete eiendeler som nærings eiendom og oppdrettsanlegg, slik forslaget til endret § 4 tredje ledd er i alternativ 2.

Sjømat Norges bemerkninger

Sjømat Norge dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Medlemmene består av omlag 500 bedrifter med 10.000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon og biomarin industri.

Det er opp til kommunestyret i den enkelte kommune å avgjøre om det skal utskrives kommunal eiendomsskatt i kommunen. Reglene om utskriving av eiendomsskatt følger av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova). De fleste oppdrettsanleggene falt tidligere utenfor eiendomsskattens virkeområde fordi anleggene er flyttbare og ofte forankret et stykke ut fra land. I Rt. 2002, side 1411 avsa Høyesterett en dom vedrørende eiendomsskatt på frittflytende oppdrettsanlegg. Anleggene var forankret til sjøbunnen ved bruk av lodd, anker og sjøbolter og anleggene lå 60 til 80 meter fra land. Høyesterett kom til at det ikke var hjemmel for å utskrive eiendomsskatt på disse anleggene.

Som følge av blant annet denne dommen, ble loven endret fra og med skatteåret 2009 ved at følgende nye bestemmelse ble tilføyet:

"Flytande anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skalldyr og andre marine artar vert jamnstelt med verk og bruk i andre leden, når anlegget har vore stasjonert i kommunen i over 6 månader i året før skatteåret. Eigedomsskatt vert då skriven ut sjølv om anlegget ikkje var stasjonert i kommunen 1. januar i skatteåret. Verdsetjinga av anlegget skjer jamvel etter tilhøva denne dato. Til slikt anlegg vert rekna dei fysiske installasjonane som merder, flytemodul, fôringsmaskin, fôringslager, opphaldsrom og sanitæranlegg og liknande, samt anker, lodd og liknande til forankring."

I forarbeidene (Ot. Prp nr. 1 (2008-2009)) er ovenstående lovendring begrunnet, og det uttales på side 96/97:

*"Departementet legger til grunn at frittflytende oppdrettsanlegg ikke kan anses som "verk og bruk" i eigedomsskattelovas forstand, jf. ovenfor under punkt 12.1.2. Dette begrepet er knyttet til stedbunden, fast eiendom på land. Etter forslaget vil oppdrettsanlegg bli likestillet med verk og bruk. Dette forenkler innpassingen i lovens utkrivingskategorier. **Det foreslås at kommunene bare skal ha adgang til å skrive ut eiendomsskatt på oppdrettsanlegg i den utstrekning kommunen velger en utkrivingskategori som omfatter verk og bruk. Dette vil forhindre at eiendomsskatten får karakter av en særskatt på oppdrettsanlegg.** Dersom kommunen utskriver eiendomsskatt, enten bare på verk og bruk eller i hele kommunen, må den også skrive ut eiendomsskatt på alle oppdrettsanlegg som kvalifiserer. Velger kommunen utskriving bare på eiendom og anlegg i bymessig utbygget strøk, vil verk, bruk og oppdrettsanlegg utenfor disse strøk også falle utenfor utskrivingen."* (vår utheving)

Bestemmelsen i § 4 tredje ledd ga en hjemmel for eiendomsskatt på oppdrettsanlegg, og førte til likestilling av oppdrettsanlegg med verk og bruk. Kommunen har bare adgang til å skrive ut eiendomsskatt på oppdrettsanlegg i den grad kommunen skriver ut eiendomsskatt på verk og bruk generelt eller på all eiendom i hele kommunen eller noen av de øvrige alternativer i lovens § 3. Kommunen må trekke presise grenser for de områder som pålegges eiendomsskatt.

Høringsnotatet referer helt riktig til den kritikk som har vært reist mot utskriving av eiendomsskatt på eiendeler som klart ikke er fast eiendom, og de tolkningsmessige randsoner som oppstår når skattegrunnlaget skal fastsettes. Det er også riktig at ulikhetene i reglene mellom det som er fast eiendom og det som ikke er fast eiendom men likevel kan eiendomsbeskattes, er tydelig og i mange tilfeller urimelig. Som nevnt i høringsnotatet har det vært stor grad av usikkerhet rundt verdsettelsen av "verk og bruk", noe som i særdeleshet gjelder oppdrettsanlegg. En praksis med taksering basert på substansverdi vil ofte fremstå som urimelig høy.

Som vist i det uthevede avsnittet fra Ot. Prp. nr. 1 (2008-2009), var det viktig å likestille oppdrettsanlegg med verk og bruk for å unngå at eiendomsskatten skulle få karakter av en særskatt på oppdrettsanlegg. Ved høringsnotatet alternativ 2 fjernes verk og bruk som egen kategori for eiendomsskatt, og det logiske og rimelige vil også være å fjerne anlegg som er likestilt med verk og bruk og hvor de samme betenkeligheter gjør seg gjeldende. Dette skulle tilsi at også oppdrettsanlegg fjernes fra skattegrunnlaget. Som det fremgår av dommen i Rt. 2002, side 1411 var det uenighet om oppdrettsanlegg inngikk i verk og bruk. Lovbestemmelsen ble derfor endret slik at oppdrettsanlegg ble likestilt med verk og bruk. Uansett den uklarhet som var knyttet til om oppdrettsanlegg inngikk i verk og bruk, var disse i hvert fall likeartet. I høringsnotatets forslag alternativ 2, er oppdrettsanlegg foreslått likestilt med næringseiendom. Dette fremstår som kunstig. Næringseiendom og oppdrettsanlegg er ikke likeartede, og det er ingen gode grunner for at disse skal likestilles.

Mange av de samme innvendinger gjør seg gjeldende når det gjelder alternativ 1 i høringsnotatet. Et oppdrettsanlegg består av produksjonsutstyr- og installasjoner. Det vil etter forslaget oppstå en ubegrunnet skjevhet i systemet dersom produksjonsutstyr- og installasjoner skal være unntatt i lovens § 4 annet ledd, mens det inngår i lovens § 4 tredje ledd som del av oppdrettsanlegg. Dersom produksjonsutstyr og – installasjoner ikke skal inngå i skattegrunnlaget generelt, men vil inngå i grunnlaget for skatt på oppdrettsanlegg, vil man langt på vei ha gjennomført en særskatt på oppdrettsanlegg som departementet advarte mot ved forrige lovendring.

Det er grunn til å understreke de ulikheter det er mellom fast eiendom og et oppdrettsanlegg. Eiendomsskatt er en skatt på fast eiendom og anlegg som på nær og varig måte er knyttet til fast eiendom. Med fast eiendom menes selve grunnen og det som er fast forbundet med grunnen. Oppdrettsanlegg i sjø er på den annen side frittflytende med forankring i sjøbunnen, og kan relativt enkelt flyttes. Virksomheten ved oppdrettsanlegg i sjø er knyttet til en offentlig tillatelse som gir kun de rettigheter, og med de vilkår, som følger av den enkelte tillatelse. Dette skiller seg vesentlig fra det som ellers gjelder for fast eiendom. Det skal også understrekes at oppdretter betaler en avgift fra kr. 10 000 000 og oppover til statskassen for disse tillatelsene i henhold til forskrift 2013-06-24-754.

Med ulik praksis fra kommune til kommune, vil man ved eiendomsskatt på oppdrettsanlegg opprettholde en skjevhet i konkurranseforholdene mellom kommunene. Rammeverket burde heller legge til rette for en bærekraftig og konkurransekraftig havbruksnæring som igjen kan bidra til aktivitet, verdiskaping, nye teknologiske løsninger og sårt tiltrengte arbeidsplasser i det som ser ut til å bli et ellers krevende marked langs kysten.

Til tross for disse synlige og åpenbare innvendinger, er Sjømat Norge forundret over at høringsnotatet overhodet ikke tar opp forholdet til oppdrettsanlegg, og at ikke høringsnotatet erkjenner at de samme hensyn gjør seg gjeldende for slike anlegg. Sjømat Norge støtter derfor i prinsippet den forenkling og forbedring som det er lagt opp til i høringsnotatet, men forslaget burde både i alternativ 1 og 2 innebære at heller ikke produksjonsutstyr- og installasjoner i oppdrettsanlegg skal inngå i grunnlaget for eiendomsskatt.

Med vennlig hilsen

Jon Arne Grøttum
Direktør Havbruk
Sjømat Norge